השביעי: ויקראו בית ישראל את שמו מן
והוא כזרע גד לבן וטעמו כצפיחת בדבש:
ויאמר משה זה הדבר אשר צוה יהוה מלא
העמר ממנו למשמרת לדרתיכם למען יראו
את הלחם אשר האכלתי אתכם במדבר
בהוציאי אתכם מארץ מצרים: ויאמר
משה אל אהרן קח צנצנת אחת ותן שמה
מלא העמר מן והנח אתו לפני יהוה למשמ
למשמרת לדרתיכם: כאשר צוה יהוה אל משה
ויניחהו אהרן לפני העדת למשמרת: ובני ישראל
אכלו את המן ארבעים שנה עד באם אל ארץ
נושבת את המן אכלו עד באם אל קצה ארץ
כנען: והעמר עשרית האיפה הוא: פ
ויסעו כל עדת בני ישראל ממדבר סין
למסעיהם על פי יהוה ויחנו ברפידים ואין
מים לשתת העם: וירב העם עם משה ויאמרו
תנו לנו מים ונשתה ויאמר להם משה מה
תריבון עמדי מה תנסון את יהוה: ויצמא
שם העם למים וילן העם על משה ויאמר
למה זה העליתנו ממצרים להמית אתי ואת
בני ואת מקני בצמא: ויצעק משה אל יהוה
לאמר מה אעשה לעם הזה עוד מעט וסקלני:
ויאמר יהוה אל משה עבר לפני העם וקח
אתך מזקני ישראל ומטך אשר הכית
בו את היאר קח בידך והלכת: הנני עמד

וקרו בית ישראל ית שמיה
מנא והוא כבר זרע גדא
חוור וטעמיה כאסקריטון
בדבש: ואמר משה דין
פתגמא די פקיד יי מלי
עומרא מניה למטרא לדריכון
בדיל דיחזון ית לחמא די
אוכילית יתכון במדברא
באפקותי יתכון מארעא
דמצרים: ואמר משה לאהרן
סב צלוחית חדא והב תמן
מלי עומרא מנא ואצנע
יתיה קדם יי למטרא לדריכון:
כמא די פקיד יי למשה
ואצנעיה אהרן קדם
סהדותא למטרא: ובני
ישראל אכלו ית מנא ארבעין
שנין עד מיתיהון לארעא
יתיבתא ית מנא אכלו עד
דאתו לסיפי ארעא
דכנען: ועומרא חד מן
עשרא בתלת סאין הוא:
ונטלו כל כנשתא
דבני ישראל ממדברא דסין
למטלניהון על מימרא
דיי ושרו ברפידים ולית
מיא למשתי עמא: ונצא עמא
עם משה ואמרו הבו לנא
מיא ונשתי ואמר להון
משה מה נצן אתון עמי
מה מנסן אתון קדם יי:
וצחי תמן עמא למיא
ואתרעמו עמא על משה ואמר
למה דנן אסיקתנא
ממצרים לקטלא יתי וית
בני וית בעירי בצחותא:
וצלי משה קדם יי למימר
מה אעביד לעמא הדין
עוד זעיר פון וירגמנני:
ואמר יי למשה עבר קדם
עמא ודבר עמך מסבי
ישראל וחטרך די מחיתא
ביה ית נהרא סב בידך
ותיזיל: האנא קאים

כזרע גד היה ולא לבן: כצפיחת: בצק שמטגנין אותו
בדבש וקורין לו איסקריטין בלשון משנה והוא
תרגומו של אונקלוס: למשמרת: לגניזה: לדרתיכם
בימי ירמיהו כשהיה ירמיהו מוכיחן למה אין אתם
עוסקין בתורה והם אומ' נניח מלאכתנו ונעסוק
בתורה מהיכן נתפרנס הוציא להם צנצנת המן
אמ' להם הדור אתם ראו את דבר ה' שמעו לא
נאמר אלא ראו בזה נתפרנסו אבותיכם הרבה
שלוחים יש לו למקום להכין מזון ליראיו: צנצנת
צלוחית של חרס כתרגומו: והנח אותו לפני ה'
לפני הארון ולא נאמר מקרא זה עד שנבנה אהל
מועד אלא שנכתב כאן בפרשת המן: ארבעים
שנה והלא חסר שלשים יום הם שהרי בחמשה
עשר באייר ירד להם תחלה ובחמשה עשר
בניסן פסק שנ' וישבת המן ממחרת אלא מגיד
שהעוגות שהוציאו להם ממצרים טעמו בהם
טעם מן: אל ארץ נושבת: לאחר שעברו את
הירדן: אל קצה ארץ כנען: בתחלת הגבול קודם
שעברו את הירדן: והם ערבות מואב נמצאו ו
ונמצאו סותרין זה את זה אלא בערבות מואב כשמת
משה בשבעה באדר פסק להם
את המן מלירד ונסתפקו ממן שלקטו בו ביום
עד שהקריבו עומר בששה עשר בניסן ויאכלו
מעבור הארץ ממחרת הפסח: עשירית האיפ'
והאיפה שלש סאין והסאה ששה קבין והקב
ארבעה לוגין והלוג ארבע ביצים ורביעית של
תורה ביצה ומחצה נמצא עשירית האיפה
ארבעים ושלשה ביצים וחומש ביצה והוא
שיעור לחלה ולמנחות: מה תנסון: לומר היוכל
לתת מים בארץ ציה: עוד מעט: אם אמתין
עוד מעט יסקלוני: עבר לפני העם: ונראה
אם יסקלוך למה הוצאת לעז על בני: וקח
אתך מזקני ישר': לעדות שיראו שעל ידך
המים יוצאין מן הצור ולא יאמרו מעינות
היו שם מימי קדם: ומטך אשר הכית בו את
היאר: מה ת"ל אשר הכית בו את היאר אלא
שהיו ישר' אומ' על המטה שאינו אלא לפורענות
בו לקה פרעה ומצרים כמה מכות במצרים
ועל הים לכך נאמ' אשר הכית בו את היאר
והם יראו עתה שאינו אלא לפורענות יראו
עתה שאף לטובה הוא מוכן: והכית
בצור: על הצור לא נאמ' אלא בצור
מכאן שהמטה היה של מין דבר חזק ושמו
סנפירינון והצור נבקע מפניו: ויבא עמלק
סמך פרשה זו למקרא זה לומר תמיד
ביניכם ומזומן לכל צרכיכם ואתם אומ' היש ה'
בקרבנו אם אין חייכם שהכלב בא ונושך אתכם
ואתם צועקים לי ותדעו היכן אני משל לאדם
שהרכיב בנו על כתפו ויצא לדרך היה אותו
הבן רואה חפץ ואומ' אבא טול חפץ זה ותן לי
והוא נותן לו וכן שניה וכן שלישית פגעו
באדם אחד אמר לו אותו הבן ראית את אבא אמ'
לו אביו אינך יודע היכן אני השליכו מעליו ובא

[illegible]

בשנת
מות המלך עזיהו
ואראה את יהוה ישב על כסא רם
ונשא ושוליו מלאים את ההיכל:
שרפים עמדים ממעל לו שש כנפים
שש כנפים לאחד בשתים יכסה פניו
ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף:
וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש
קדוש יהוה צבאות מלא כל הארץ
כבודו: וינעו אמות הספים מקול
הקורא והבית ימלא עשן: ואמר אוי לי
כי נדמיתי כי איש טמא שפתים אנכי
ובתוך עם טמא שפתים אנכי ישב

כי את המלך יהוה צבאות ראו עיני:
ויעף אלי אחד מן השרפים
ובידו רצפה במלקחים לקח מעל
המזבח: ויגע על פי ויאמר הנה נגע
זה על שפתיך וסר עונך וחטאתך תכפר:
ואשמע את קול אדני אמר את מי
אשלח ומי ילך לנו ואמר הנני שלחני:
ויאמר לך ואמרת לעם הזה שמעו שמוע
ואל תבינו וראו ראו ואל תדעו: השמן
לב העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע
פן יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו
יבין ושב ורפא לו: ואמר
עד מתי אדני ויאמר עד אשר אם
שאו ערים מאין יושב ובתים מאין
אדם והאדמה תשאה שממה:

ורחק יהוה את האדם ורבה העזובה בקרב
הארץ: ועוד בה עשיריה ושבה והיתה לבער
כאלה וכאלון אשר בשלכת מצבת בם זרע
קדש מצבתה: ויהי בימי אחז
בן יותם בן עזיהו מלך יהודה עלה רצין
מלך ארם ופקח בן רמליהו מלך ישראל
ירושלם למלחמה עליה ולא יכל להלחם
עליה: ויגד לבית דוד לאמר נחה ארם על
אפרים וינע לבבו ולבב עמו כנוע עצי
יער מפני רוח: ויאמר יהוה אל
ישעיהו צא נא לקראת אחז אתה ושאר
ישוב בנך אל קצה תעלת הברכה העליונה
אל מסלת שדה כובס: ואמרת אליו
השמר והשקט אל תירא ולבבך אל ירך
משני זנבות האודים העשנים האלה
בחרי אף רצין וארם ובן רמליהו: יען

כי יעץ עליך ארם רעה אפרים
ובן רמליהו לאמר: נעלה ביהודה
ונקיצנה ונבקענה אלינו ונמליך
מלך בתוכה את בן
טבאל:

בשנת
כשנצטרע ומצורע חשוב כמת
[illegible] : ואראה את יי' יושב על כסא
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]